

BESPAAR EEN PAAR HONDERD EURO PER JAAR

Een gemiddeld Nederlands huishouden geeft per jaar ongeveer € 1.800,- uit aan gas, elektriciteit en water. Op dit bedrag is met weinig moeite zo'n 10 tot 35 procent te besparen. Een besparing van 20 procent scheelt al € 350,- per jaar! De moeite waard, toch?!

Woningstichting De Volmacht

'Laten we van energie besparen
vooral een feestje maken'

Piet Paulusma,

Weerman SBS 6 en Omrop Fryslân

Kijk voor het interview op pagina 2

DE KLIMAATKRANT

MET VEEL PRAKTISCHE HANDVATTEN OM ENERGIE EN GELD TE BESPAAREN

Editie 2011/2012

Energie besparen? Het geld ligt voor het oprapen

Zuinig omgaan met energie loont. Uw energierekening kan er flink mee omlaag. En tegelijk vermindert uw afhankelijkheid van toekomstige stijgingen van de energieprijzen. Ontdek zelf hoe eenvoudig en leuk het kan zijn om het energieverbruik te verlagen. In deze krant vindt u hiervoor talloze tips.

Zonder veel inspanning is vaak zo'n 10 tot 30 procent per jaar op de kosten voor gas, water en licht te besparen. Dit voordeel kan oplopen tot wel € 600,- per jaar. Eigenlijk ligt het geld dus op straat, u hoeft het alleen maar op te rapen. Nieuwe lampen, slimme apparatuur en handige weetjes in deze krant helpen u hierbij. En uw wooncomfort kan tegelijk aanzienlijk verbeteren.

Iedereen kan meedoen

Energie besparen is niet alleen weggelegd voor mensen met een eigen huis. Huurders én woningeigena-

ren kunnen hun energierekening prima beïnvloeden. Denk aan de spaardouche, energiezuinige apparaten, slim omgaan met verwarming, water en licht. Reken maar dat het loont, want de energieprijzen zijn in de tweede helft van 2011 flink omhoog gegaan. Voor het klimaat zijn alle besparingen bovendien meer dan welkom.

Bent u van mening dat in uw (huur)woning extra energiemaatregelen wenselijk en mogelijk zijn? Kijk dan eens op www.milieucentraal.nl of laat u informeren door uw verhuurder, de Woonbond (huurders) of Vereniging Eigen Huis.

Lagere woonlasten voor huurders

Om huurders en verhuurders te prikkelen tot extra energiemaatregelen voor huurwoningen, hebben de vereniging van woningcorporaties Aedes en de Nederlandse Woonbond de handen ineengeslagen. Samen hebben zij een woonlastenwaarborg ontwikkeld die huurders en verhuurders helpt om goede afspraken te maken over de kosten van energiemaatregelen. Deze waarborg houdt in dat energiebesparende maatregelen in woningen mogen leiden tot een redelijke huurverhoging. En tegelijk dat deze huurverhoging lager moet uitpakken dan de gemiddelde daling van de energierekening in het gehele wooncomplex. Oftewel: gemiddeld leiden de energiemaatregelen in een straat of wijk zeker tot lagere woonlasten voor de huurders.

Doe de energietest!

Hoeveel weet ú over energiebesparing? Beantwoord onderstaande vragen en ontdek het. De antwoorden staan ondersteboven onder de laatste vraag.

- Hoeveel bespaart een gemiddeld huishouden (met combiketel) met een spaardouche?
 - € 20,-
 - € 50,-
 - € 75,-
- Als ik mijn apparaten écht uitzet en in plaats van stand-by, wat spaar ik hier dan jaarlijks mee uit?
 - € 30,-
 - € 50,-
 - € 60,-
- Naden en kieren dichtn met tochtstrips geeft niet alleen meer wooncomfort, maar scheelt ook in energiekosten. Wat bespaar ik hiermee jaarlijks?
 - € 10,-
 - € 20,-
 - € 45,-

Juiste antwoorden: c-b-a-q-l

Bespaartest:

Ontdek hoe gemakkelijk u geld en energie kunt besparen!

Wilt u meer weten over eenvoudig energie en dus geld besparen? Doe dan de bespaartest van Milieu Centraal en NIBUD op www.bespaartest.nl. Ontdek hoeveel u kunt besparen bij uw type woning, aantal huisgenoten, enzovoort. Verder krijgt u gratis suggesties en tips.

'Het licht aan laten om gezelliger thuis te komen? Daar kan ik echt niet bij'

Sophie Hilbrand

Televisie- en radiopresentatrice en actrice

Kijk voor het interview op pagina 3

Prijzen voor gas en elektra 2011

Milieu Centraal gaat voor de eerste helft van 2011 uit van de volgende energieprijzen:

- gas: € 0,58 per m³
- elektra: € 0,22 per kWh

Deze consumentenprijzen zijn inclusief energiebelasting en btw, maar exclusief vastrechtkosten. Er zijn wel prijsverschillen tussen de diverse leveranciers. Ga bij belangrijke berekeningen en besluiten vooral uit van de prijzen die gelden voor uw eigen leverancier, regio en gebruik. Wilt u weten of u goedkoper gas of elektra kunt inkopen? Kijk dan eens op www.energieprijzen.nl.

5

tips om energie en geld te besparen

De vijf belangrijkste kostenposten voor energie per jaar zijn gemiddeld in een huishouden:

- Verwarming: € 890,-
- Warm water: € 245,-
- Reinigen (wassen, afwassen, was drogen): € 130,-
- Koelen en vriezen: € 100,-
- Verlichting: € 100,-

Met de volgende tips kunt u gemakkelijk energie besparen. Samen kunnen ze u veel geld schelen!

- Haal opladers uit het stopcontact als u ze niet gebruikt en zet tv en computer 's nachts écht uit.
- Gebruik spaarlampen of ledlampen in plaats van gloeilampen. Per lamp scheelt dit gemiddeld € 5,- aan stroomkosten per jaar.
- Koop een waterbesparende douchekop. Dit bespaart aan gas en water gemiddeld € 45,- per jaar.
- Zet de verwarming voor de nacht op 15 graden. Doe dit bij voorkeur een uur voordat u gaat slapen, want zo lang blijft het huis nog wel warm.
- Zet de verwarming een graadje lager. Dat scheelt per graad gemiddeld € 50,- per jaar!

... en 5 'stiekeme' grootverbruikers

In veel huishoudens zijn bovendien een of meerdere energieslurpers actief. Niet iedereen is zich volledig bewust van hun hoge verbruik.

Vijf voorbeelden:

	Energiekosten per jaar
1 Waterbed	€ 45,- — € 220,-
2 Tropisch aquarium	€ 200,- — € 250,-
3 Tweede koelkast	€ 55,- — € 155,-
4 Vijverpomp	€ 20,- — € 385,-
5 Airco (200 uur)	€ 30,- — € 100,-

Meer bespaartips vindt u op www.milieucentraal.nl.

Steeds meer slimme en zuinige lampen

De 250 jaar oude gloeilamp verdwijnt en dat is even wennen. Gelukkig zijn er al heel veel zuinige lampen op de markt met dezelfde prettige eigenschappen. Ze verspreiden warm licht, zijn dimbaar en snel op volle lichtsterkte. Soms hebben ze zelfs een extraatje te bieden, bijvoorbeeld een bewegingsmelder. Ledlampen, spaarlampen en tl-verlichting zijn veel zuiniger dan de gloeilamp. De energiewinst van halogeonlampen is veel geringer.

Lange levensduur

Opvallend is de lange levensduur van energiezuinige lampen. Ondanks de hogere prijs van deze lampen, bent u meestal toch aanzienlijk voordeliger uit. Door die

hogere prijs en lange levensduur is het wel zaak lampen te kiezen die volledig aan uw wensen voldoen. Bij de huidige generatie ledlampen is de variatie in rendement, prijs en dimbaarheid nog groot. Handige keuze-informatie voor de aanschaf van energiezuinige lampen is te vinden op www.milieucentraal.nl/verlichting en www.consumentenbond.nl.

SPAARLAMP, TL-LAMP EN LEDLAMP ZIJN VERREWEG HET VOORDELIGST.

HALOGEONLAMP

Verbruik: iets zuiniger dan gloeilamp
Levensduur: redelijk lang
Aanschafprijs: laag

Aandachtspunten: snelle starter, gezellig licht, dimbaar
Bruikbaarheid: vanwege hoge energieverbruik vooral geschikt voor korte gebruikperiodes (o.a. wc)

SPAARLAMP EN TL-LAMP

Verbruik: heel zuinig
Levensduur: lang
Aanschafprijs: redelijk laag, grote variatie

Aandachtspunten: trage starter, niet allemaal gezellig licht, veel lampen niet dimbaar, bevat kwik (wel recyclebaar)
Bruikbaarheid: voor elk gebruik geschikte lamp verkrijgbaar

LEDLAMP

Verbruik: heel zuinig
Levensduur: lang
Aanschafprijs: hoog

Aandachtspunten: snelle starter, gezellig licht, niet allemaal dimbaar, (nog) geringe lichtopbrengst en grote variatie in kwaliteit en rendement
Bruikbaarheid: op plaatsen met lange branduur en geringe lichtbehoefte

Bron: Consumentenbond

Voor iedere plek de juiste lamp

Ledlampen, spaarlampen, halogeonlampen, tl-verlichting: voor elke plek in huis is wel een passende energiezuinige lamp te vinden. Let hierbij op lichtopbrengst, dimbaarheid en lichtkleur. Informatie hierover vindt u op de verpakking. Sommige spaarlampen hebben tijd nodig om aan te springen of op sterkte te komen en zijn hierdoor bijvoorbeeld minder geschikt voor een toilet. Lastig om de juiste energiezuinige lamp te kiezen? Vraag dan advies in de lichtspecialzaak of kijk op www.milieucentraal.nl/verlichting.

De gloeilamp verdwijnt

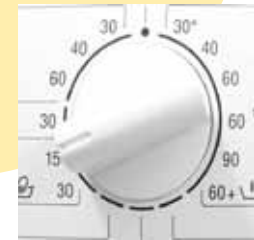
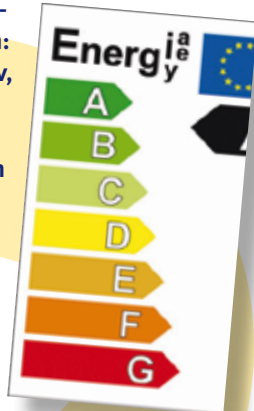
De gloeilamp is al enkele jaren op zijn retour. Sinds september 2011 is er een Europees verbod op de productie van alle heldere gloeilampen van 60 watt of meer. Winkels mogen hun oude voorraad nog wel verkopen maar daarna geldt: op = op. Matte gloeilampen zijn al sinds 2009 verboden. Vanaf september 2012 is het definitief afgelopen met de productie van alle soorten gloeilampen voor gebruik in huis.

Vijf tips om elektriciteit te besparen

Behalve met energiezuinige lampen valt in huis vaak goed energie en geld te besparen op elektrische apparaten:

1. Voorkom sluipgebruik door tv, computer en andere apparatuur écht uit te zetten in plaats van op stand-by. Een gemiddeld huishouden kan € 60,- per jaar besparen als iedereen alle apparaten echt uitzet.
2. Vervang oude elektrische apparaten door energiezuiniger apparatuur. De duurdere aanschaf verdient u vaak snel terug door het goedkopere gebruik.
3. Was op lagere temperatuur: met het juiste wasmiddel wordt de was ook goed schoon op 30 graden of minder. Wassen op 60 graden is alleen nodig bij een besmettelijke ziekte of allergie voor huisstofmijt.
4. Spaar afwas en wasgoed op tot de machine vol zit. Zo bespaart u energie én water.
5. Koop een apparaat op maat. Een kleinere koelkast of tv verbruikt gewoonlijk minder stroom.

Weerman SBS 6 en Omrop Fryslân

Piet Paulusma:

‘Laten we van energie besparen vooral een feestje maken’

‘Begin jaren tachtig is al voorspeld dat de temperatuur tot 2040 met 2 tot 4 graden gaat stijgen, en daarvan is al 1,5 graad bereikt’, zegt Piet Paulusma. ‘Tsjja, en dat betekent niet alleen dat de Elfstedentocht minder vaak wordt verreden. We zullen ook vaker extreem weer krijgen: buien van 70 tot 80 mm met plaatselijk overstromingen, meer hittegolven, vaker stormen en koude winters met extreme sneeuwval.

Door ons eigen energieverbruik terug te dringen, kunnen we helpen de klimaatverandering te beperken. Dat betekent niet gelijk dat we terug moeten naar paard en wagen, want we kunnen niet meer zonder de auto. Maar milieuvriendelijke motoren zijn bijvoorbeeld wel een deel van de oplossing. In en aan je eigen woning kun je ook veel doen. Naast isolatie en een goede cv-ketel heb ik bijvoorbeeld spaar- en ledlampen, kies ik voor energiezuinige apparaten en maak ik gebruik van groene stroom. Ik was de afgelopen drie jaar te gast bij enkele tientallen Klimaatstraatfeesten. Dat beviel me goed, de vrolijkheid en de daadkracht van de mensen, en zoals ze bijvoorbeeld bezig zijn met het plaatsen van zonnepanelen. Ik vind het een goede zaak als we van energie besparen vooral een feestje proberen te maken.’

Overzicht over zuinigste apparaten

Het aanbod van energiezuinige apparaten groeit snel. Om de keuze te vereenvoudigen, heeft de vergelijkingsite Kieskeurig.nl, samen met de HIER Klimaatcampagne, de meest energiezuinige koelkasten, diepvriezers, wasmachines, wasdrogers en vaatwassers het Klimaatbewust-label gegeven. Pakweg de zuinigste tien procent van deze apparaten krijgt de aanbeveling HIER Klimaatbewust. Bij de apparatuur is het gemiddelde energieverbruik voor een gezin van vier personen aangegeven.

Kijk op www.kieskeurig.nl of www.klimaatbewust.nl.

Goeie ouwe koelkast?

Het lijkt zo handig. U schaft een nieuwe koelkast aan en installeert de oude in de schuur of de bijkeuken voor een extra voorraadje melk, fris of lekkere hapjes. Uit het oogpunt van besparing is dit niet zo praktisch, want zo’n oude ‘tweede’ koelkast verbruikt al gauw 250 tot 700 kwh, ofwel € 55,- tot € 155,- per jaar. Als u een tweede koelkast heeft, zet hem dan vooral alleen aan als hij nodig is, voor een feestje bijvoorbeeld.

Vijf extra bespaartips voor de koelkast:

1. Koop een koelkast of vriezer met het volume dat bij u past: niet te groot, niet te klein.
2. Koop een energiezuinig apparaat met energielabel A++.
3. Kies liever een grotere dan een tweede koelkast.
4. Voedsel laten afkoelen voor het de koelkast ingaat, scheelt energie.
5. Ontdooi het vriesvak regelmatig; een ijslaag geeft een hoger energieverbruik.

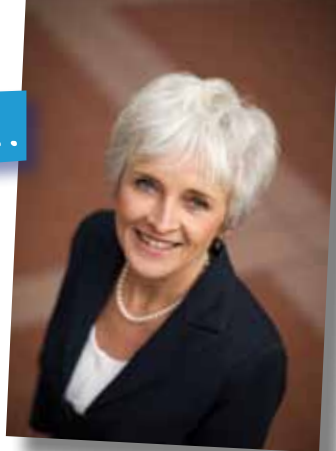
UIT = UIT

Alle beeld-, geluid- en computerapparatuur tezamen gebruikt ongeveer 15 procent van de elektriciteit van een huishouden. Dit komt mede doordat veel apparaten vaak op stand-by blijven staan. Voor alle apparaten bij elkaar kost dit een huishouden al gauw enkele tientallen euro’s per jaar extra. Zet apparatuur die u niet gebruikt daarom écht uit.

DE MENING VAN...

Jacqueline Cramer
Hoogleraar en directeur van
het Utrecht Centrum voor
Aarde en Duurzaamheid
(UCAD)

zet je aangesloten apparaten in één klap allemaal uit. Haar huis is zorgvuldig geïsoleerd met hoogrendementsglas, en extra isolatie op de zolder en in de kruipruimte. Dat dit alles bij elkaar aanzienlijk scheelt, merkt ze dagelijks. 'Sindsdien kan mijn kachel met twee graden naar beneden, naar 17 graden, zelfs als het hartje winter is.' Zo laag? Lachend: 'Mensen zeggen wel dat ze mijn huis niet superwarm vinden, maar als je daar eenmaal aan gewend bent is dat prettig. Een warme kamer maakt je hoofd zo loom, vind ik.'

Volgens Cramer heeft het absoluut een gunstig effect op het klimaat wanneer we met z'n allen bewust met energie omgaan. Ze benadrukt dat bedrijven nu meer dan ooit betrokken zijn bij het klimaat. 'Ze pakken het onderwerp goed op door energiezuiniger producten te maken. Dat doen ze omdat hen dat geld oplevert, en omdat het goed is voor hun reputatie en hun marktaandeel.' Maar: 'Als consument hebben wij ook een belangrijke sleutel in handen. Als we allemaal ons steentje bijdragen, kunnen we ontzettend veel bereiken. Het gaat erom dat we gebruikmaken van alle mogelijkheden om geld en energie te besparen.'

'Met zijn allen kunnen we heel veel bereiken'

Drie jaar lang was prof. dr. Jacqueline Cramer als minister verantwoordelijk voor het Nederlandse klimaatbeleid. Inmiddels is ze hoogleraar duurzame innovatie. Wat doet ze thuis om energie te besparen? Vlotjes somt ze de ene besparing na de andere op. Liever wast ze op 30 graden dan op 40 graden 'want met dat tikkie terug wordt de was net zo schoon, maar het zorgt wel degelijk voor minder energieverbruik.' Wanneer ze haar Arnhemse huis verlaat, gaat de kachel flink lager. En om sluipverbruik van energie te voorkomen gebruikt ze op strategische plekken stekkerdozen 'met zo'n rode knop'. Daarmee

5 tips voor een gezond binnenklimaat

1. Nieuwe woningen hebben vaak ventilatieroosters. Laat ze vooral 24 uur per dag open staan, want in een geïsoleerd huis stroomt de frisse lucht niet meer vanzelf naar binnen.
2. Heeft u mechanische ventilatie? Laat die altijd aanstaan.
3. Elke dag een kwartiertje luchten geeft extra luchtverversing.
4. Droog de vloer na het dweilen en doe tijdens het koken de deksel op de pannen.
5. Ventileer extra tijdens het douchen, koken en bij gebruik van de open haard.

Meer over ventileren leest u op
www.milieucentraal.nl.

Groene energie

Naast zuinig zijn met gas en elektra kunt u overstappen op groene energie. Groene stroom wordt opgewekt uit windenergie, waterkracht, zonne-energie of biomassa. Inmiddels zijn ruim 2,5 miljoen Nederlandse huishoudens overstapt op groene stroom. Wilt u ook overstappen? Kies bijvoorbeeld voor een leverancier die zijn groene stroom voor minstens 80 procent uit Nederland haalt. Zij kunnen beter garanderen dat uw keus voor groene stroom ervoor zorgt dat er nieuwe duurzame stroominstallaties bijkomen. Groene leveranciers vindt u op www.hier.nu/klimaatneutraal/energiebesparing.

Televisie- en
radio-
presentatrice
en actrice

Foto: Marion van der Zwaal

**Sophie
Hilbrand:**

'Het licht aan laten om gezelliger thuis te komen? Daar kan ik echt niet bij'

'Via de media heb ik een platform gevonden om me in te zetten voor klimaatdoelen. Het begon bij 3FM met Live Earth, de concerten op 07-07-07 in meerdere landen om aandacht aan de klimaatsverandering te schenken. Maar eigenlijk ben ik altijd al redelijk bewust geweest. Ik heb er veel over gelezen en veel documentaires gekeken. Ik kan gefrustreerd raken over hoe de aarde verprutst wordt, maar ik blijf positief en ben benieuwd wat we kunnen veranderen. Thuis zijn Waldemar (Torenstra) en ik er allebei bewust mee bezig. We gaan zuinig om met lampen en verwarming, we gebruiken groene energie en ik rij in een Prius. Ook letten we er met boodschappen doen op hoe en waar het eten en de kleding geproduceerd zijn. Tegenwoordig ben ik ambassadrice van Join the Pipe, een initiatief om schoon drinkwater voor zoveel mogelijk mensen op de wereld mogelijk te maken: één op de zeven mensen heeft dit nog niet. Feitelijk heb ik hier drie redenen voor: door het terugdringen van plastic waterflesjes wordt het milieu gespaard, het geld gaat naar plekken waar het nodig is en bovendien draagt het initiatief bij aan de algemene bewustwording van de omgang met water.'

5 Tips voor slim en comfortabel stoken

Gemiddeld driekwart van het gasverbruik voor huishoudens gaat op aan verwarming. Met de volgende tips spaart u geld en energie en blijft uw woning toch behaaglijk.

1. Laat warme lucht in de winter niet ontsnappen. Houd de binnendeuren dicht en sluit 's avonds de gordijnen om de woning op temperatuur te houden. Doe de gordijnen overdag juist open zodat de zon de ruimten kan opwarmen.
2. Zijn er kamers die u (bijna) niet gebruikt? Draai de radiatorcrank in deze kamers dan (bijna) dicht.
3. Met een klokthermostaat kunt u per dag instellen op welke tijden u wel of niet thuis bent en hoe warm het dan moet zijn.

Zo'n klokthermostaat is een eenmalige investering die zichzelf snel terugverdient.

4. Zet de thermostaat een uur voordat u van huis vertrekt of naar bed gaat zo'n vijf graden lager. Uw woning blijft nog wel even op temperatuur.
5. Probeer eens hoe het bevalt als de verwarming een graadje lager staat. Hiermee bespaart een gemiddeld huishouden al gauw zo'n € 50,- per jaar.

Isoleren loont

De volgende drie isolatieklussen verdienen zich meestal snel terug.

- Plak radiatorfolie achter de radiatoren. **Besparing gemiddeld huishouden per jaar € 20,-**
- Dicht naden en kieren van ramen en deuren met tochtstrips. **€ 45,-**

- Zijn de spouwmuur nog niet geïsoleerd? **€ 175,- of meer**
Dan kan dit alsnog door isolatiemateriaal in de spouw te spuiten. Vraag uw verhuurder of (bij eigen woning) een specialist. De kosten zijn meestal binnen vijf jaar terugverdiend.

Meer informatie over isoleren? Zie milieucentraal.nl/verbeteruwhuis.

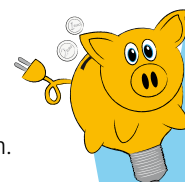

Onderhoud de verwarmingsketel

Vul de verwarmingsinstallatie regelmatig bij en laat hem eenmaal per jaar nakijken. Een goed onderhouden ketel gaat niet alleen langer mee, maar verbruikt ook minder energie.

Ventileren: goed voor uw gezondheid!

Voor de gezondheid van de bewoners is het belangrijk om een huis 24 uur per dag te ventileren, zodat er voortdurend frisse lucht binnenkomt. Dit geldt zeker voor een goed geïsoleerd huis. Ventileren is niet alleen nodig omdat mensen zuurstof verbruiken, het helpt ook om vocht en afvalstoffen af te voeren. Want iedere dag produceren we wel tien liter vocht, onder andere door ademen, planten, dieren, douchen en koken.

BORSTEL TEGEN TOCHT

Een brievenbus in of naast de voordeur kan een doorgeefluik zijn voor tocht en kou. Ook ontsnapt de hele dag warmte uit het huis. Een tochtborstel, een klep of een kastje om de brievenbus heen kan wonderen doen.

Wubbo Ockels:

‘Het is cruciaal dat we als mens uitspreken dat we een schonere toekomst willen’

Vanuit de ruimte zag Wubbo Ockels hoe uniek en kwetsbaar de aarde is. Hij realiseerde zich nog meer dat de mens, die bij de aarde hoort, het anders moet aanpakken om deze pracht te behouden. Tegenwoordig zet hij zich volledig in om nieuwe technologie te ontwikkelen die bijdraagt aan groene energie en duurzaamheid. Zo ontwikkelde hij de elektrische Superbus, die wel snelheden van 250 km per uur kan halen. Verder werkt hij aan het milieuvriendelijke, luxe schip De Ecolution en aan het ontwikkelen van de Laddermolen, een idee om gebruik te maken van windenergie op grote hoogte. Allemaal grootse projecten die op grote schaal tot verandering kunnen leiden. Ook op kleinere schaal valt er volgens

Wubbo Ockels genoeg te doen. ‘Als je nog dunne, tochtige ramen hebt, verdien je je geld snel terug als je daar betere ramen voor in de plaats zet. Met betere isolatie valt de grootste winst te behalen. Het leuke van vloerisolatie is bijvoorbeeld dat die tegelijk sterk bijdraagt aan het comfort. En vloerverwarming in combinatie met een warmtepomp is de grote winnaar, echt fantastisch. Ook is er heel mooi ledlicht tegenwoordig. Je hoeft echt niet meer te zeggen dat dit ‘koud’ licht is. Feitelijk is er al heel veel mogelijk.’

Happy Energy

Wubbo Ockels is een van de oprichters van Happy Energy. Dit op de toekomst gerichte

initiatief wil het positieve gedachtegoed van een duurzame samenleving uitdragen. Happy Energy streeft naar een samenleving die zoveel mogelijk gebruik maakt van herbruikbare producten en schone energie. Via de site www.happyenergy.nl kan iedereen de petitie van NL2050 tekenen om de overheid te motiveren mee te werken aan een honderd procent schoon en duurzaam Nederland in 2050.

Woningstichting De Volmacht

Milieu Centraal

Hoe kan ik het beste energie besparen? Wat kost het en wat levert het mij op? Kan ik bijvoorbeeld klimaatvriendelijk eten? En welk vervoermiddel belast het milieu het minst? Wie rekening wil houden met het milieu, kan met deze vragen terecht op www.milieucentraal.nl.

Milieu Centraal is een onafhankelijke, landelijke organisatie met praktische, betrouwbare informatie voor consumenten over milieu en energie in het dagelijkse leven. De website geeft concrete adviezen en achtergrondinformatie over allerlei onderwerpen: energie, apparaten, voeding, afval, tuinieren, vervoer. Alle informatie is wetenschappelijk getoetst. De besparingscijfers in deze KlimaatKrant zijn gevalideerd door Milieu Centraal.

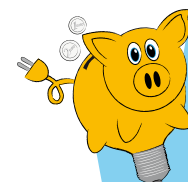
Advies op Maat

Milieu Centraal adviseert ook op maat. Slimme applicaties op de site geven antwoord op vragen als: welke energiebesparingen zijn in mijn woonsituatie het meest gunstig? Ben ik voordeliger uit als ik mijn huidige koelkast vervang door een energiezuinig exemplaar? Kan ik energiezuiniger douchen? Ga voor de antwoorden naar www.milieucentraal.nl of stel uw vraag aan de Informatieservice van Milieu Centraal 0900 - 900 17 19 (15 cpm.)

Nieuwe actie Platform 10:10: ‘Wat doe jij uit?’

Bij een Klimaatcampagne ligt de associatie met ‘Wat doe je aan?’ meer voor de hand dan ‘Wat doe je uit?’. De nieuwe slogan van het platform 10:10 The Energy Challenge verwijst echter niet naar een extra trui om de kachel lager te zetten. De actie is bedoeld om het sluipverbruik van elektrische apparaten te verminderen. Het is de jongste actie van dit platform dat is opgericht om heel Nederland achter één idee te krijgen: Bespaar 10 procent op je energieverbruik in één jaar en verlaag de CO₂-uitstoot. Met talloze tips, checklists en andere hulpmiddelen helpt 10:10 iedereen die zijn energieverbruik en -kosten wil verminderen. Want, zegt 10:10, als we allemaal een stap zetten dan heeft dat heel veel invloed op het klimaat. Niet

alleen individuen of huishoudens maar ook bedrijven, scholen en andere organisaties kunnen zich aansluiten. De campagne is begonnen in Engeland en loopt inmiddels in verschillende landen. In Nederland heeft 10:10 The Energy Challenge verschillende partners waaronder ASN Bank, HIVOS, VARA en Microsoft. De actie tegen sluipverbruik loopt van 10 oktober 2011 tot 10 oktober 2012. Meedoen? Kijk op www.1010nl.org.

DOUCHEN EN BADEN

Drie keer douchen zonder waterbesparende douchekop is gelijk aan vijf keer douchen met zo'n douchekop. Met hetzelfde comfort. Douchen met een waterbesparende douchekop scheelt een gemiddeld huishouden per jaar ruim € 50,-.

Join the pipe

Join the Pipe zorgt dat meer mensen in de wereld toegang krijgen tot schoon drinkwater. Hiervoor zijn duurzame flessen te koop, waarin je kraanwater kunt tappen. Ze zijn verkrijgbaar vanaf € 15,- en zien eruit als een onderdeel van een waterleiding. Van de opbrengst worden waterputten geslagen en waterleidingen aangelegd. Meer informatie: www.jointhepipe.org.

5 bespaartips voor douche en bad

Douche en bad zijn de grootste waterverbruikers in Nederlandse huishoudens. Zo'n 40 procent van ons leidingwater gaat eraan op. Dat kan anders:

1. Gebruik een waterbesparende douchekop. Hiermee bespaart u zo'n 15 liter water per douchebeurt. Een huishouden met een combiketel bespaart daarmee gemiddeld € 50,- per jaar aan water en gas. Met een grote elektrische boiler kan de besparing oplopen tot wel € 200,- per jaar.
2. Probeer eens wat korter te douchen. Gemiddeld douchen Nederlanders acht minuten per dag. Als u één keer bijhoudt hoe lang u doucht, kunt u vervolgens proberen bijvoorbeeld twee minuten korter te douchen.
3. Een douchecoach is een klein klokje of zandloperje met een zuignap, dat u helpt herinneren wanneer het tijd wordt om te stoppen met douchen. De zandlopers staan afgesteld op vijf minuten, klokjes zijn meestal instelbaar. Verkrijgbaar vanaf € 2,-, onder andere via internet.
4. Neem liever een douche dan een bad: een bad kost gemiddeld twee keer zoveel water als een douchebeurt. Met een spaardouche wordt dit verschil nog groter.
5. Draai de kraan dicht tijdens het scheren of tandenpoetsen.

Weetjes en ideetjes

- Een spaarstekker schakelt aangesloten opladers van batterijen, mobiele telefoons en laptops na acht uur volledig uit. De meeste batterijen en accu's zijn dan helemaal opgeladen.
- Slechts de helft van de Nederlanders doucht met een waterbesparende douchekop. Dat is jammer, want zo'n douchekop scheelt gemiddeld 15 liter water per douchebeurt. Wie elke dag doucht, bespaart hiermee meer dan 5.000 liter water per jaar.
- Handig voor op de gang: een lednachtlampje met bewegingssensor. Geeft voldoende (en niet verblindend) licht en verbruikt nauwelijks stroom.
- Wist u dat de Nederlander gemiddeld voor € 135,- per jaar aan eten weggooit? In gezinnen is dat dus nog veel meer! Gemiddeld belandt 8 procent van ons eten in de vuilnisbak. Het gaat meestal om eten dat te ruim ingekocht, niet goed bewaard of vergeten wordt. Test uw weggooigedrag op: www.etenisomopteeten.nl.
- Te koop voor circa € 15,-: een energieverbruikmeter om sluipverbruik in huis op te sporen. Ontdek hiermee welke apparaten in huis onnodig veel stroom verbruiken.

Colofon

Concept, samenstelling en redactie
Woonwijzer Media, Milieu Centraal
Janine Tijhoff, Judith Kars

Tekstcorrectie
Maud van der Woude Tekstwerk, Wetsinge

Illustraties
A3, Tekenteam, Delft

Vormgeving en beeldredactie
Abel Vormgeving, Doetinchem

De KlimaatKrant is
gedrukt op FSC-papier
Met biologische inkt

WOONWIJZER
MEDIA

De KlimaatKrant is een uitgave van
Woonwijzer Media
Meer informatie: www.woonwijzermedia.nl

Milieu Centraal heeft bijgedragen aan de redactionele samenstelling van deze KlimaatKrant.

Klimaatverbond
Nederland

Het Klimaatverbond – een vereniging van gemeenten, provincies en waterschappen die door beleid ongewenste klimaatveranderingen willen beperken – beveelt het inzetten van deze KlimaatKrant van harte aan.

